

Enquête naar bijenrassen en koninginnenteelt

Deelname

De enquête vond plaats in april 2019. Er werd door 223 Nederlandse imkers gereageerd. Samen hadden zij een kleine 2800 volken uitgewinterd.

Uit enquêtes in het verleden is gebleken dat in Nederland is 1 op de 2 imkers vijf jaar of korter bezig is met imkeren. Bij deze enquête was 1 op de 3 imkers korter dan 5 jaar bezig met bijen houden en dus 2 op de 3 vijf jaar of langer. De meer ervaren imkers zijn dus enigszins oververtegenwoordigd in deze uitslag.

Volken per deelnemer

Het gemiddelde aantal volken per imker bedroeg: 12 volken. Dit ligt ruim boven het gemiddelde aantal volken per imker in Nederland. De oorzaak van het hogere gemiddelde houdt direct verband met het onderwerp van deze enquête, namelijk rassen en koninginnenteelt (KT). Indien je slechts enkele volken hebt, zul je minder snel met koninginnenteelt aan de slag gaan.

De minder ervaren imkers hadden gemiddeld 7 volken en de imkers met 5 jaar of meer ervaring hadden 15 volken uitgewinterd.

Spreiding van bijenrassen over de deelnemers

Vier jaar geleden hebben we een vergelijkbaar onderzoek naar bijenrassen en koninginnenteelt gedaan. Toen was de verhouding tussen Carnica-, Buckfast- en Bastaardbijen ongeveer gelijk verdeeld. De Zwarte Bij had toen een aandeel van 6%.

Kijken we naar de situatie van nu dan zien we met name onder de meer ervaren imkers wat verschuivingen hebben plaatsgevonden:

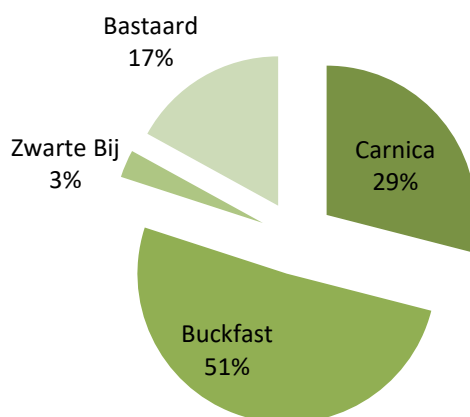
	Carnica	Buckfast	Zwarte Bij	Bastaard	Totaal
Korter dan 5 jr	178	188	34	121	521
	34%	36%	7%	23%	100%
5 jr en langer	622	1206	59	340	2227
	28%	54%	3%	15%	100%
totaal	800	1394	93	461	2748
	29%	51%	3%	17%	100%

Imkers met meer dan 10 volken hebben twee keer zo vaak voorkeur voor de Buckfastbij dan voor de Carnica.

Blijkbaar beginnen net zo veel imkers met Carnica als met Buckfast, maar naarmate men meer langer imkert en meer bijenvolken heeft, wordt er meer voor de Buckfastbij gekozen.

Kijken we naar het overall beeld, dan zien we de volgende verdeling:

Verdeling bijenvolken in rassen

Op welke wijze komen de imkers aan hun koninginnen?

Eén op de drie imkers koopt raszuivere P-moeren (ook wel F0 genoemd). Er worden meer Carnica P-moeren gekocht dan Buckfast P-moeren. Negentig procent van deze imkers teelt vervolgens zelf de F1-moeren. Een zelfde groep imkers (1 op de 3) teelt zelf zijn eigen P-moeren. Van de groep respondenten koopt één op de vijf imkers tevens F1-moeren.

Van alle respondenten teelt ruim de helft zijn eigen F1-moeren.

Individuele koninginnenteelt of in groepsverband?

Zestig procent van de imkers werkt individueel. Vier op de tien imkers maakt er een groepsgebeuren van. De volgende samenwerkingsverbanden worden in volgorde van het aantal keren dat iets genoemd werd, vermeld:

- Met een groepje imkers (33)
- Via een NBV-afdeling (23)
- Via de BBV (Buckfast vereniging) (15)
- Via de VCI (Carnica vereniging) (8)
- Via een teeltgroep (7)

Daarnaast worden nog Beebreed en de Zwartebij.org genoemd.

Welke bevruchtingstations worden er bezocht?

De onbetwiste koplopers zijn Ameland (34) en Vlieland (23), gevolgd door Marken (13) en de Flevogroep (10). Daarnaast werden genoemd: Baltrum (5), Norderney (4), Krevelhille (4), Wangeroo (3) en Belgisch-Limburg (2). Incidenteel werden genoemd: De Marne, Langeness, Sylt, Neeltje Jans en Baltrum. Kunstmatige Inseminatie werd blijkbaar door 4 imkers toegepast.

Het gebruik van overlarfdagen?

Uit de ingevulde gegevens blijkt dat 1 op 5 imkers een overlarfdag bezoekt. Hier kunnen larfjes van raszuivere P-moeren worden gekocht. Men betreft de larfjes vooral van de Buckfastvereniging BBV en de Carnicavereniging VCI. Deze rasverenigingen organiseren regionaal overlarfmiddagen. Tevens verzorgen deze verenigingen vaak het vervoer naar de bevruchtingsstations. Met de gekochte larfjes kun je moeren opkweken, die of standbevrucht F1-moeren of eilandbevrucht P0-moeren opleveren. Uiteraard zijn er ook landbevruchtingsstations of kan men KI toepassen.

Andere leveranciers van larfjes zijn:

- Collega imkers
- De eigen NBV-afdeling

Daarnaast werden incidenteel genoemd: Beebreed, Ameland, WestKappele en Zwartebij.org.

Op welke manier zou men de KT-vaardigheden willen verrijken?

Eén op de drie respondenten (73 imkers) zou de kennis en vaardigheden op het gebied van koninginnenteelt willen verbeteren door middel van aanvullende scholing of training. Hierbij konden de imkers in deze enquête een keuze maken uit diverse scholingsmogelijkheden, van zeer uitgebreide specialisten opleidingen tot het volgen van voordrachten op dit gebied. Opvallend was de voorkeur voor workshops van 1 of 2 dagdelen, gevolgd door een verkorte KT-cursus van ongeveer 5 dagdelen.

In volgorde van voorkeurskeuze werden de volgende opleidingsmogelijkheden gekozen:

1. Workshop van 1 of 2 dagdelen (37 imkers)
2. Verkorte cursus van 5 dagdelen (22 imkers)
3. Een uitgebreide voordracht KT (11 imkers)
4. Een uitgebreide KT-cursus van 12 tot 15 dagdelen (9 imkers)
5. Een specialisten opleiding KT oftewel een lerarenopleiding KT (9 imkers)

Conclusie en samenvatting

Blijkbaar zit de koninginnenteelt in de lift. Het marktaandeel van de Bastaardbij is de afgelopen 4 jaar duidelijk gedaald. Onder de nieuwe imkers zijn Buckfast- en Carnicabijen even populair, terwijl de Zwarte Bij iets in de belangstelling stijgt.

De ervaren en middelgrote tot grote imkers hebben een duidelijke voorkeur voor Buckfastbijen. Het aandeel van Buckfastvolken onder de respondenten is gestegen tot 50% van alle volken.

De Nederlandse bevruchtingseilanden Ameland, Vlieland, Marken en de Flevogroep zijn het meest populair.

Er is een duidelijke belangstelling voor kortlopende praktijkgerichte KT-opleidingen, zoals workshops van 2 dagdelen of verkorte KT-cursussen van 5 dagdelen.

De enquête en de analyse werden gedaan door: Ben Som de Cerff en Frank Moens